

Havs- och vattenmyndigheten
(havochvatten@havochvatten.se)

Yttrande över rapporten **Bedömning av självrening och retention i mark vid prövning av små avlopp – smittskydd och fosfor**

Ert dnr: 3279-2017

Ärendet

Havs- och vattenmyndigheten har erbjudit länsstyrelsen i Norrbottens län, tillika vattenmyndigheten för Bottenvikens vattendistrikt att yttra sig över rapporten *Bedömning av självrening och retention i mark vid prövning av små avlopp – smittskydd och fosfor*.

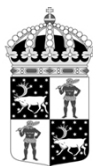
Vattenmyndighetens synpunkter

Vattenmyndigheten för Bottenvikens vattendistrikt har mottagit Havs- och vattenmyndighetens remiss av rapporten *Bedömning av självrening och retention i mark vid prövning av små avlopp – smittskydd och fosfor* och lämnar här sitt yttrande.

Vattenmyndighetens yttrande är avgränsat till de delar av rapporten som rör fosforretention. Vattenmyndigheten anser allmänt att det är bra att frågan om fosforretentionens betydelse utreds, och så vitt kunskapsläget medger, även hur fosforretentionen kan vägas in vid bedömning av en avloppsanläggnings påverkan på vattenförekomsternas ekologiska status. Vattenmyndigheten är intresserad av mer kunskap som medför rätt åtgärd på rätt plats.

Det angreppssätt som författarna förespråkar, att låta retentionen ingå i anläggningens funktionsbedömning, har dock principiella problem. En rättssäker tillståndsgivning blir till exempel svår om anläggningen inte är tydligt avgränsad och funktionen kontrollerbar. Detta medför också höga krav på att en vägledning eller ett verktyg för att bedöma retention i enskilda fall är tydligt förankrade i tillräckliga forskningsunderlag. Det är däremot mindre problematiskt att (som i ett av WSPs med fleras nyligen framtagna GIS-verktyg) låta retentionen i form av lite grövre riskkategorier, tillsammans med andra underlag, ingå som stöd i en bedömning av vilken skyddsnivå som krävs.

Nationella belastningsberäkningar har hittills inte tagit full hänsyn till fosforretention i mark på grund av att kunskapsläget inte medger kvantifiering. Det behöver dock inte utesluta att hänsyn till fosforretention kan tas i den operativa tillsynen vid bedömning av

Länsstyrelsen
Norrbotten

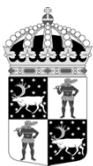
enskilda fastighetsägares anläggningars rening. Vår bild är att inspektörerna på kommunerna i viss utsträckning redan gör sådana bedömningar i den operativa tillsynen, t ex genom att, med ett visst avstånd mellan anläggning till närmsta ytvattenrecipient, bedöma skyddsnivå. Nationell vägledning är därför viktig för att bidra till rättssäkra och enhetliga bedömningar.

Vattenmyndigheten anser övergripande att,

- Det är viktigt att inte bara beakta de enskilda utsläppen vid en riskbedömning utan att även ta hänsyn till kumulativa effekter. Det vill säga belastning/retention från kluster av små avlopp. Fosfor är en ändlig resurs och det är därför inte oproblematiskt att acceptera tekniklösningar som innebär att fosfor fastläggs i mark och tillåts ackumulera över tid.
- Det är svårt att utifrån rapporten bedöma kunskapsläget. Antaganden som ligger till grund för beräkningar behöver vara tydligt grundade och motiveras för att kunna bedömas av granskare. Det är även svårt för läsaren att skilja på författarnas egna åsikter och vilka slutsatser som hämtas från källor.
- De forskningsunderlag som presenteras är delvis ganska ålderstigna, resultaten har stor och ej förklarad variation och det (vilket även påpekas av författarna) råder en grundläggande brist på fältundersökningar. Det är därför vattenmyndighetens bedömning att underlagen inte är tillräckliga för att fullt stöda de slutsatser som görs i rapporten. Att göra en generell underskattning av retentionen löser heller inte detta problem.
- Ett antal besvärande faktafel behöver korrigeras, bland annat i belastningsberäkningarna anses små avloppsanläggningar tillhöra de diffusa källorna. Det är bekymmersamt att göra analogier mellan självrening av smittämnen och retention av fosfor.
- De beräkningar som erfordras, för att göra bedömningar enligt rapporten, driver eventuellt fram kostnader för den enskilda fastighetsägaren, samt tar resurser i anspråk för tillsynsmyndigheten vid provning. Det saknas en problematisering av detta i rapporten.

Vattenmyndigheten instämmer i att det finns behov av mer forskning innan det är möjligt att ta fram en allmän vägledning om fosforretention eller en vägledning om hur fosforretention kan vägas in vid bedömning av påverkan från enskild avloppsanläggning.

Sammantaget är det svårt att utifrån rapporten bedöma kunskapsläget och därmed är det även svårt att avgöra möjligheten att bedöma retention för enskilda anläggningar.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Ärendets beredning

I detta ärende har enhetschef Lisbeth Alakangas beslutat med vattensamordnare Susanna Andersson som föredragande.

Länsstyrelsen i Norrbottens län tillämpar digitala beslut varför detta beslut saknar underskrift.